

Verslag Architectuurraad 21-1-2021

Aanwezig: Edwin Verwoerd (Iddink, VDOD), Bram Gaakeer (OCW), Dirk Linden (Kennisnet, CTO), Arjan Aarnink (CITO), Remco de Boer, Maarten de Niet (architecten Edustandaard/Kennisnet), Henk Nijstad (Bureau Edustandaard/Kennisnet), Mark de Jong (Inholland, Architectenberaad HORA), Gerald Groot Roessink (DUO), Brian Dommissie (Kennisnet, adviseur PO-Raad en VO-raad), Rimmer Hylkema (GEU, ThiemeMeulenhoff), Bart Ratgers (CvTE), Jacob Hop (saMBO-ICT, Aventus).

Gastprekers: Erwin Bomas (Kennisnet), Frans Ward en Jelmer de Ronde (SURF), Erik Borgers, Erwin Reinhoud (Kennisnet)

Afwezig: Marc Berenschot (Utwente, namens het HORA Architectenberaad)

Alle hieronder genoemde presentaties staan op www.edustandaard.nl/architectuurraad/.

1. Opening, mededelingen, notulen, agenda

De voorzitter heet iedereen welkom via deze Teams-bijeenkomst, en speciaal onze gasten.

De voorgestelde agenda wordt overgenomen, met enige wijzigingen in de volgorde. De notulen van 29 oktober 2020 worden ongewijzigd vastgesteld. Arjan Aarnink vraagt naar de status van NL LOM op de PTOLU-lijst van de overheid. Henk Nijstad geeft aan dat in overleg met SURF is besloten om dat zo te handhaven: SURF heeft de ambitie om het werkingsgebied uit te breiden naar onder andere de cultuursector. Overigens blijft NL LOM gewoon als belangrijke standaard in beheer bij Edustandaard, daar verandert dan ook niets aan.

Jacob Hop is voor de laatste keer vanwege pensioenverplichtingen, en wordt door de voorzitter namens de voltallige Architectuurraad van harte bedankt voor zijn waardevolle bijdrage aan de Architectuurraad en dus aan de Informatiehuishouding in het onder in Nederland. Jacob is een voortrekker die niet schroomt om in klare taal zijn goed doordachte visies en meningen te delen op een zeer constructieve wijze. En spreekt daarbij met het hart vanuit de publieke zaak.

2. Bekrachtiging Edukoppeling REST/SaaS-profiel 0.9; Edukoppeling-architectuur 2.0

Brian Dommissie geeft aan - in vervolg op de vorige besprekingen in de Architectuurraad - dat de werkgroep Edukoppeling op 14 januari heeft besloten om de conceptversie (0.9) van het REST/SaaS-profiel vast te stellen samen met de andere Edukoppeling documentatie die hierop helemaal up-to-date is gemaakt:

- Edukoppeling WUS/SaaS-profiel en REST/SaaS-profiel
- Edukoppeling Architectuur
- Edukoppeling Identificatie en authenticatie

edustandaard

De Architectuurraad is helemaal akkoord met deze nieuwe versies - alle feedback van oa. de ROSA-scan is verwerkt; aansluiting met het overheidsbrede veld is goed geborgd - en is verheugd dat het onderwijs nu ook een formeel REST-SaaS-profiel in het portfolio heeft. Er wordt kort gereflecteerd op de route die is gelopen, en ook de inspanningen van Olav Loite (Topicus) worden gememoreerd. Erwin Reinhoud wordt ook speciaal bedankt die als expert-architect het Edukoppeling framework onder zijn hoede heeft.

Gerald Groot Roessink geeft aan ook behoefte te hebben aan een open-data profiel: strikte beveiliging op de inhoud is niet nodig, maar een API-key wél, bijv. voor performance-redenen. Deze vraag komt op de backlog.

Besluit: De Architectuurraad is unaniem akkoord met het voorgestelde REST/SaaS-profiel v.0.9, deze kan dus formeel een 1.0-versie worden. Daarnaast worden ook de upgrades van de andere onderdelen van de Edukoppeling architectuur overgenomen, ter vaststelling in de Standaardisatieraad.

3. ECK D&T 2.4

Aansluitend op agendapunt 2 licht Erwin Reinhoud de nieuwste versie 2.4 toe van de standaarden ECK D&T. De op ROSA-niveau belangrijkste wijziging is het verwijzen naar de UBV TLS-afspraken, waarover dus in D&T2.4 niets meer is opgenomen. Ook de [testvoorziening van Edustandaard](#) (inlog nodig) is hierop aangepast. De Architectuurraad bedankt Erwin en neemt het advies van de werkgroep D&T over.

4. Van de UBV-werkgroep: concept UBV Veilig en betrouwbaar e-mailverkeer en 1.0 UBV TLS

Dirk Linden biedt de Architectuurraad de UBV TLS-afspraken versie 1.0 aan. Alle ROSA-scan adviezen zijn doorgevoerd en de werkgroep UBV heeft ook de laatste puntjes op de i gezet. De Architectuurraad staat helemaal achter het voorstel van de werkgroep en besluit om de Standaardisatieraad positief te adviseren over het in beheer nemen. Daarmee heeft Edustandaard, naast een Rest/SaaS-profiel nu ook op TLS-niveau een formele standaard met een soort pas-toe-of-leg-uit status binnen het onderwijs.

Vervolgens informeert Dirk de Architectuurraad over een nieuwe UBV-afspraken over Veilig en betrouwbaar e-mailverkeer. De Architectuurraad wordt verzocht om de achterban hierover te informeren en deze afspraken te reviewen. Deze afspraken zal begin februari toegevoegd worden aan de website van Edustandaard, de PDF is [hier](#) alvast te vinden.

Dirk geeft aan dat de samenstelling van de werkgroep goed is, er is in vacature (SURF) waar gewerkt wordt aan invulling.

Besluit: De Architectuurraad adviseert de Standaardisatieraad om UBV-TLS 1.0 in beheer te nemen en toe te voegen als een soort PTOLU-afspraken in het Edustandaard-portfolio.

Daarnaast wordt de Architectuurraad verzocht zich te informeren over 'veilig en betrouwbaar emailverkeer'. Reacties naar info@edustandaard.nl of rechtstreeks naar Dirk Linden.

5. Publieke waardenkader en de ROSA

Kennisnet en SURF hebben het publieke waardenkader ontwikkeld met inbreng van experts, onderwijsbestuurders en sectorraden. Belangrijkste drijfveer is dat de enorme digitaliseringsslag allerlei kwesties laat zien waar het nodig is een kompas te hebben op basis van publieke waarden. Erwin Bomas presenteert dit waardenkader en toont een aantal voorbeelden die betrekking hebben op de keteninformatisering. Er zijn nl. al enkele exercities gedaan van het waardenkader en de leermiddelenketen, bouwsteen identiteiten en het OSR. Hij geeft aan dat met het waardenkader transparant kan worden gemaakt hoe tot bepaalde afwegingen kan worden gekomen en welke kaders dit geeft aan de uitvoering. Leden van de raad herkennen dit op dit moment ook bij de Toeslagenaffaire, waar waarden als menselijkheid en transparantie in het geding zijn in de uitvoering. Uit het scholenveld wordt ook het voorbeeld van de IPAD-scholen genoemd: wat als niet iedere ouder zich een IPAD kan veroorloven voor zijn kind. Er ontstaat een discussie dat waardes ogenschijnlijk kunnen leiden tot strijdige keuzes (transparantie vs. veiligheid vs. toegankelijkheid), echter de Architectuurraad stelt vast dat het juist de uitdaging aan de (slimme) ICT-architecten is om hier oplossingen voor te stellen waarin alle waarden in balans worden gerespecteerd. Het waardenkader biedt iig. de mogelijkheid hier een afgewogen oordeel over te vormen.

De Architectuurraad vindt de voorbeelden van Erwin Bomas waarin de doorvertaling van waarden naar principes of ontwerp-kaders wordt getoond, erg inzichtelijk en concreet. Remco de Boer geeft aan dat die publieke waarden inderdaad 1-op-1 lijken te kunnen worden doorvertaald naar ontwerp-kaders.

Jacob Hop geeft aan dat ethiek-by-design eigenlijk het hoofdprincipe zou moeten in de ROSA: het gaat tenslotte op de menselijke maat en het realiseren van maatschappelijke effecten. Bram Gaakeer geeft aan dat de publieke waarden een plek zouden kunnen krijgen in de grondslagenlaag, die op dit moment strikt gebaseerd is op wetgeving.

Rimmer Hylkema brengt in dat het vanuit ROSA-perspectief heel belangrijk is dat de waarde vertrouwen in de keten heel belangrijk is en een randvoorwaarde. Door normen te verbinden aan bepaalde waarden kan de indruk worden gewekt dat er geen vertrouwen zou zijn. De Architectuurraad stelt vast dat waarden geen oordeel in zich hebben. Jacob Hop geeft aan dat door de waarden concreet te maken, het toetsbaar wordt bepaalde applicaties of ketenprocessen in de architectuur-vertaling wel in lijn hiermee zijn: dat is ook nodig om het gesprek te kunnen voeren in hoeverre recht wordt gedaan aan waarden in de uitvoeringspraktijk. Zie bijv. de eerder genoemde toeslagenaffaire of hoe de invoering van Passend Onderwijs in de praktijk uitpakt. De Architectuurraad stelt unaniem vast dat de publieke waarden van meerwaarde zijn voor de ROSA en dus keteninformatisering, en wil graag onderzoeken hoe deze het beste kunnen worden toegevoegd; waarbij vertrouwen altijd het uitgangspunt moet zijn. Bureau Edustandaard gaat hiermee aan de slag en presenteert hierover in april. Erwin Bomas biedt ook zijn hulp aan.

Besluit: De Architectuurraad is overtuigd van de toegevoegde waarde van de Publieke Waarden hiërarchie en wil graag onderzoeken hoe deze aan de ROSA kunnen worden toegevoegd. Bureau Edustandaard pakt dit op en rapporteert in april hierover.

6. OSO-uitwisseling (overstapservice onderwijs) gaat over op OSR

Erik Borgers, architect bij Kennisnet, praat de Architectuurraad over de architectuur aanpassingen bij de OSO-overstapservice, nl. het gebruik van het OSR voor het opvragen van endpoints en mandaten. Dit is een vervolg op een recente presentatie over de roadmap van de landelijke voorziening [Onderwijs Serviceregister \(OSR\)](#), onder andere in relatie tot uitwisselingen in de leermiddelen- en examenketens. De Architectuurraad juigt deze ontwikkelingen toe om meer aan te sluiten bij landelijke voorzieningen, waarmee tevens betere compliancy ontstaat mbt. eenmalige registratie en meervoudig gebruik; terugdringen administratieve lasten (scholen hoeven geen administratieve handelingen mbt. endpoints etc uit te voeren) en zelfs een publieke waarde (efficiënt benutten van

publieke middelen). Edwin Verwoerd vraagt door op hoe het precies zit als 2 scholen een overdracht verzorgen terwijl ze bij dezelfde LAS zijn aangesloten.

7. ROSA-scan Open Onderwijs API 4.0

Frans Ward praat samen met Jelmer de Ronde de Architectuurraad bij over de zeer interessante ontwikkelingen bij OOAPI die hebben geleid tot een 4.0-versie. Er zijn veel verbeteringen doorgevoerd, waaronder een nieuw onderliggend datamodel. RIO-HO en de verdieping van de onderwijseenheden etc speelt ook een hele belangrijke rol. OOAPI is helemaal in synch met Edu-API van IMS Global. Frans geeft aan dat uit de documentatie, die vooral gericht is op specificatie van de afspraak en het samenwerken in de community, nog onvoldoende duidelijk is hoe de relaties met referentiearchitecturen zijn waaronder de ROSA.

De Architectuurraad is zeer geïnspireerd door de ontwikkelingen. Er wordt doorgepraat over de adviezen in de ROSA-scan, waarvan de Architectuurraad constateert dat deze voor een belangrijk deel dezelfde zijn als bij de 2.0 versie 1,5 jaar geleden. Remco de Boer licht het punt toe mbt. de BIV-classificatie die wordt geadviseerd: door het begrippenkader te relateren aan het bedrijfsmodel van de HORA krijgt OOAPI vanzelf ook de HORA-BIV-classificatie mee. De Architectuurraad besluit samen met Frans en Jelmer dat het belangrijk en waardevol is om de komende maanden flink te investeren in de relatie tussen OOAPI en m.n. de ROSA maar wellicht ook HORA en HOSA. Afsproken wordt om in de bijeenkomst in april OOAPI opnieuw te agenderen.

Besluit: De Architectuurraad besluit samen met de vertegenwoordigers van de OOAPI-werkgroep dat OOAPI v.4.0 in in de bijeenkomst van 15 april opnieuw wordt geagendeerd om de adviezen uit de ROSA-scan te bespreken. De verwachting is dat in de documentatie van OOAPI dan een flinke verhelderingsslag is gemaakt

8. WVTTK en sluiting

Het onderwerp 'FORA 1,0' wordt doorgeschoven naar april vanwege tijdgebrek. Op verzoek van de voorzitter reflecteert Jacob Hop kort op zijn lidmaatschap sinds 2013 bij de Architectuurraad. Hij geeft aan hoe enorm de digitalisering in het onderwijs is doorgevoerd en hoe dat het werken heeft veranderd, écht bij de instellingen zelf. Dat is niet te onderschatten. Bij de Architectuurraad, opgericht destijds in 2013 bij de nieuwe opzet van Edustandaard, ontstond onvrede over de vele verschillende ketentrajecten die elk - zo leek het - hun eigen gang gingen en keuzes maakten waar andere trajecten 'last' van hadden of graag in gekend waren: 'men vocht elkaar de tent uit'. De grote winst die we de afgelopen jaren met de Architectuurraad hebben behaald is dat er veel meer overzicht en inzicht is gekomen. Met de ROSA-scan kan veel beter worden geduid wat precies de architecturale consequenties zijn en wie in de ketens daar mee te maken krijgen. Er gaat weinig meer buiten de architectuurraad om, aldus Jacob. De architecten weten elkaar te vinden, de sfeer is vriendschappelijk en er is altijd ruimte voor goede inhoudelijke discussies van het brede belang van de onderwijsketens. Voor de nabije toekomst geeft Jacob aan dat het advies van de Architectuurraad steeds zwaarder zal gaan wegen, en dat de governance daarom moet worden versterkt: Bestuurders van ketenpartijen zullen zich steviger achter Edustandaard gaan scharen, zodat er ook daadwerkelijk rekening wordt gehouden met de adviezen uit bijv. de ROSA-scans: comply-or-explain.

Remco de Boer praat de Architectuurraad bij over de [backlog van de ROSA](#). In 2020 is heel veel aandacht gegaan, behalve naar de vele ROSA-scans, ook naar backlog item 12 (Modulaire beheerstructuur tbv afspraken voor gegevensuitwisselingen tbv toetsafnames), dwz. de AMIGO-methodiek. Dit grote item is inmiddels gerealiseerd met AMIGO 1.0, en dus komt er ruimte voor achterstallig onderhoud. De komende maanden

edustandaard

wordt de modellering verder aangescherpt en de relaties toegevoegd (bijv. standaarden, voorzieningen, etc met contexten); het integreren van AMIGO in de ROSA, evenals het opnemen van Overzicht IAA/Toegang 0.7 vanuit de ketenfunctie Informatievoorziening in relatie tot alle andere ketenfuncties.

De voorzitter sluit de digitale vergadering rond 16:00 uur.

Vergaderdata 2021 (donderdagmiddag 13:30 – 16:30 uur):

- 15-apr. / 1-jul. / 14 okt.